

Sygn. akt I Ns 198/12

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2013r.

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Damian Czajka

Protokolant: Karolina Nesterewicz

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2013r. w Kłodzku

na rozprawie

sprawy z wniosku J. Z.

przy udziale A. T., B. Z.i E. Z.

o zmianę stwierdzenia nabycia spadku po A. P.

p o s t a n a w i a :

oddalić wniosek.

Sygnatura akt I Ns 198/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. Z.wniósł o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 21 grudnia 2009 r. wydanego w sprawie(...)w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po A. P.zmarłej (...) i stwierdzenie, że spadek po niej, na podstawie testamentu własnoręcznego z 8 lipca 2004 r., nabyli J. Z.i A. T.. Uzasadniając wniosek J. Z.wskazał, że po stwierdzeniu w postępowaniu o sygnaturze akt (...), że spadek po A. P.na podstawie ustawy nabyli: córka E. Z.w 2/4 części oraz wnuki B. Z.i A. T.po ? części, odnalazł w jednej z należących do spadkodawczyni książce testament, w którym powołała ona do spadku wnuków J. Z.oraz A. T.w ułamkach 800/63000 i 137/100, tj. odpowiadających stosunkowi wartość rzeczy przyznanych dla każdego z nich do wartości całego spadku (wymienionego w odnalezionym testamencie). A. P.w dacie śmierci posiadała jeszcze własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego w M.na (...), lecz lokal ten nabyła już po dniu sporządzenia testamentu; zatem nie stanowi on wyznacznika określającego wysokość należnych spadkobiercom udziałów.

Uczestnicy A. T.i B. Z.wnosząc o oddalenie wniosku zarzucili, że dokument przedstawiony wraz z wnioskiem nie jest testamentem A. P.; stąd nie może stanowić podstawy do zmiany postanowienia z 21 grudnia 2009 r. o stwierdzeniu nabycia spadku w porządku ustawowym. W istocie koperta pocztowa, na której znajdują się zapiski czynione przez spadkodawczynię, mimo adnotacji "moja ostatnia wola" stanowi zbiór różnych notatek, pochodzących prawdopodobnie z różnych dat, o czym świadczy odmienny rodzaj długopisów użytych do ich naniesienia oraz sam rozkład adnotacji, nie stanowiących jednolitego tekstu. Na tej podstawie w żaden sposób nie można wnioskować, aby prezentowana przez wnioskodawcę zapisana koperta stanowiła świadomie i celowo sporządzony testament, mający regulować prawa majątkowe A. P.po jej śmierci. Uczestnicy zwrócili uwagę, że spadkodawczyni posiadała rachunki bankowe oraz nieruchomości; zatem do zarządu własnym majątkiem podejmowała szereg czynności prawnych wymagających zachowania odpowiednich wymogów formalnych. Nieprawdopodobne jest w tej sytuacji, aby tak istotne rozporządzenie uczyniła w sposób niedbały. W ocenie A. T.i B. Z.załączony do wniosku testament jest jedyne

zbiorem notatek dotyczącym bieżących spraw i zamierzeń majątkowych A. P., lecz nie stanowczym oświadczeniem jej woli na wypadek śmierci. Nadto, spadkodawczyni chwili śmierci była 73 letnią, ciężko chorą osobą; stąd zasadne jest zgłoszenie wątpliwości odnośnie jej zdolności do świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli.

Uczestniczka postępowania E. Z. wniosła o uwzględnienie wniosku w całości.

Sąd ustalił:

Spadkodawczyni na grzbiecie koperty pocztowej, z datowanym nadaniem pocztowym na 2 czerwca 2004 r. sporządziła w różnym układzie graficznym szereg notatek, używając do tego różnych długopisów. Zapisała m.in. nie stanowiący spójnego z innymi częściami tekstu zwrot "ostatnia moja wola". Ponad to, wymieniając banki i sumy: Bank (...) - 21 188, Bank (...) - 65 300, Bank w K. 10 000, po zsumowaniu o dodatkową kwotę 1 000 euro w Banku w K. dopisała "to wszystko do wybrania dnia 8 lipca 2004 r. dla K. babcia." Następnie pod wspomnianymi notatkami położony jest kolejny zapis sporządzony innym długopisem "mieszkanie w K. dla D. mieszkanie w M. dla K. plebejska dla K. i proszę o mnie zapomnieć złoto w K. pod obrazkiem za szafą w schowku kominowym 8 lipiec P." Na kopercie znajdują się także inne notatki, sporządzone innym długopisem "wrzesień 2004 r. zapłacone mieszkanie za prąd do wrzesnia zapłacone za gaz do zapłacenia za wodę do zapłacenia" oraz zestawienie sumowania kwot "(...)".

Dowód:

- koperta pocztowa (k.46).

W dniu 1 sierpnia 2006 r. spadkodawczyni nabyła spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w M., położonego w na (...) w M., za cenę 90 000 zł.

Dowód:

- odpis aktu notarialnego z 1.08.2006 r. (k.6-8).

W lutym 2012 w lokalu spadkodawczyni położonym na (...) w M. uczestniczka odnalazła w książkach, poszukując dokumentacji lekarskiej dotyczącej A. P., przedstawiony przez wnioskodawcę testament.

Dowód:

- zeznania E. Z. (k.76).

A. P. miała zwyczaj sporządzania odręcznych notatek na różnych przedmiotach, takich jak rachunki, koperty, osobne karteczki czy też gazety.

W przeszłości informowała E. Z. i J. Z., że zamierza swoje mieszkanie w M. na (...) przekazać wnioskodawcy. Informowała także E. Z. i A. T., że uczestnikowi postępowania zamierza przekazać mieszkanie w K..

Spadkodawczyni zwracała się do uczestnika postępowania A. T. także imieniem D..

Dowód:

- zeznania E. Z. (k.76-77), J. Z. (k.77), A. T. (1) (k.77),

- odpisy notatek spadkodawczyni z akt (...) (zał. do akt).

Spadkodawczyni posiadała na rachunku bankowym i lokacie terminowej w (...) Bank (...) S.A.o/M. łącznie 36 850,95 zł. Była właścicielką lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. (...), wycenionego przez rzeczoznawcę T. M. na 53 100 zł. Spadkodawczyni posiadała także własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego położonego w w

M.na (...), wycenione przez rzeczoznawcę T. L.na 113 400 zł oraz nieruchomości gruntową niezabudowaną tj. działki nr (...)wyceniona przez T. L.na 121 600 zł

Dowód:

- zaświadczenie (...) Bank (...) S.A.z 12.07.2010 r. z akt(...)(zał. do akt),
- operat szacunkowy z dnia 2.07.2010 r. wraz z odpisem Kw (...)z akt (...)Sądu Rejonowego w Myślenicach (zał. do akt),
- operaty szacunkowe z 8 i 9 czerwca 2010 r. wraz z odpisem Kw (...)i z akt (...)Sądu Rejonowego w Myślenicach (zał. do akt).

Sąd zważył:

Opisany wyżej stan faktyczny sprawy Sąd ustalił w oparciu o przedstawione przez strony dowody z dokumentów oraz zeznania świadków, wnioskodawcy i uczestników postępowania, których wiarygodność nie budzi zastrzeżeń. Sąd pominął dowody z dowodu w postaci protokołów przesłuchania świadków ze sprawy toczącej się przed Sądem Okręgowym w Krakowie pod sygnaturą akt(...), jako naruszające zasadę bezpośredniości procesu.

Zgodnie z art. 941 k.c. rozrządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament. Spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą. Jednakże brak daty nie pociąga za sobą nieważności testamentu własnoręcznego, jeżeli nie wywołuje wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu, co do treści testamentu lub co do wzajemnego stosunku kilku testamentów (art. 949 k.c.).

Jak słusznie zauważyli uczestnicy postępowania, dla ustalenia czy spadkodawca miał wolę testowania istotna jest treść jego oświadczenia woli i użyte do jej sformułowania wyrażenia, okoliczności w jakich oświadczenie zostało złożone, jak również zachowanie spadkodawcy po sporządzeniu oświadczenia. Przede wszystkim, jednak, istotna jest forma samego oświadczenia, bowiem zgodnie z cytowaną wyżej regulacją art. k.c., dla ważności testamentu konieczne jest zachowanie przepisanej formy. Jej zachowanie przesądza bowiem o świadomym i swobodnym podjęciu decyzji i wyrażeniu stanowczej woli w formie czynności prawnej. W zasadzie okoliczności sporządzenia notatki traktowanej przez wnioskodawcę jako testament nie są znane, nie można ich odtworzyć na podstawie zeznań, bowiem nie dotyczą tej konkretnej czynności, lecz wspominają jedynie o ewentualnych motywach i zamierzeniach A. P., wygłaszanych w dużym przedziale czasowym. Same one nie stanowią o zadysponowaniu majątkiem, co wymaga stanowczego oświadczenia, z zachowaniem przepisanej prawem formy. Badaniem należało objąć więc w pierwszej kolejności złożoną do akt jako testament kopertę.

Analiza sporządzonych na niej zapisków w żadnym razie nie daje podstaw do traktowania ich jako rozporządzenia testamentowego. Na kopercie zapiski uczynione są w różnym układzie graficznym, z różnymi datami, przy pomocy różnych długopisów, co świadczy, że nie stanowiły przejawu wyrażenia woli w formie jednolitej czynności prawnej. Nie da się określić ani czasu ich powstania (brak jakiegokolwiek adnotacji o dacie przy dedykacji "moja ostatnia wola") ani instytucji prawnej służącej do przeniesienia praw na wymienione w notatkach osoby (jedynie zwrot "dla"). Zważywszy, że A. P. miała zwyczaj zapisywania notatek dotyczących majątku, na różnych nośnikach (luźnych karteczkach, kopertach, rachunkach a nawet gazetach), przy czym, posiadała znaczący majątek w postaci nieruchomości i produktów bankowych, co zmuszało ją do wielokrotnego podejmowania czynności zarządu majątkiem w sformalizowanych czynnościach, brak jest podstaw do twierdzenia, że złożone na kopercie notatki były świadomie i celowo sporządzonym testamentem. Nie może być przecież mowy o skutecznym testowaniu, jeżeli z samej formy nie wynika, że jest to oświadczenie woli w sensie czynności prawnej.

Z tych powodów uznając przedstawione zapiski spadkodawczyni, jako jedynie luźne notatki, bez dającego się odczytać zamiaru rozporządzenia na wypadek śmierci, Sąd wniosek o zmianę postanowienia stwierdzającego nabycia spadku po A. P. w porządku ustawowym, na rzecz powołania testamentowego z dnia 8 lipca 2004 r. oddalił.